

กราวเงาะ

กระทรวงศึกษาธิการ

หนังสืออ่านเพิ่มเติม ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ - ๔
เรื่อง

กราวเงาะ

หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง กราวเงาะ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ - ๔

พิมพ์ครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๓๘

จำนวนพิมพ์ ๔๘,๐๐๐ เล่ม

ลิขสิทธิ์เป็นของกระทรวงศึกษาธิการ

ผู้จัดพิมพ์ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

ISBN 974-268-0523

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ
เรื่อง อนุญาตให้ใช้หนังสือในโรงเรียน

ด้วยกรมวิชาการ ได้จัดการประกวดต้นฉบับหนังสืออ่านเพิ่มเติม กลุ่มสร้างเสริม
ลักษณะนิสัย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ - ๔ ขึ้น และต้นฉบับเรื่อง กราวเงาะ ได้รับรางวัลที่สอง
กรมวิชาการจึงจัดทำเป็นหนังสืออ่านเพิ่มเติม เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอนตามหลักสูตร
กระทรวงศึกษาธิการได้พิจารณาแล้วอนุญาตให้ใช้หนังสือนี้ในโรงเรียนได้

ประกาศ ณ วันที่ ๒๖ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๓๘

(นายสุรัฐ ศิลปอนันต์)

รองปลัดกระทรวง ปฏิบัติราชการแทน

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

กรมวิชาการ ได้จัดประกวดต้นฉบับหนังสืออ่านเพิ่มเติม กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ด้านจริยศึกษา ระดับประถมศึกษา เพื่อเป็นการส่งเสริมครู อาจารย์ และบุคคลทั่วไปได้ มีโอกาสสร้างสรรค์งานเขียน ใช้เป็นสื่อการเรียนการสอนที่จะช่วยพัฒนาค่านิยม เจตคติ ตลอดจนปลูกฝังจิตสำนึกที่ดีให้แก่เด็ก

ในการประกวดครั้งนี้ มีต้นฉบับที่ได้รับรางวัล รวม ๕ เรื่อง คือ ถล่มจักรวาล กราวเงาะ สู่โลกกว้าง แก้วเจียรไน และสมบัติทองขะ สำหรับเรื่องกราวเงาะ เล่มนี้ นางปิยวดี ดีรอด เป็นผู้เขียนเรื่อง และนายปรีดา ปัญญาจันทร์ วาดภาพประกอบ เป็นเรื่องที่มีเนื้อหาอ่านสนุก ขณะเดียวกันก็ได้สอดแทรกคุณธรรมด้านความใฝ่รู้ ความพยายามที่ฝึกฝนในสิ่งที่ตนเองถนัดและชอบ ซึ่งครูและนักเรียนสามารถนำไปใช้ประกอบการเรียนการสอนในกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ชั้นประถมศึกษา ปีที่ ๓ - ๔ ตามหลักสูตร ประถมศึกษาพุทธศักราช ๒๕๒๑ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๓๓) ได้เป็นอย่างดี

กรมวิชาการหวังว่าหนังสือเล่มนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี ขอขอบคุณคณะกรรมการตัดสินการประกวด ผู้เขียนและผู้วาดภาพประกอบ และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกท่านไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

นาง กษมา

(นางกษมา วรวรรณ ณ อยุธยา)

อธิบดีกรมวิชาการ

กราวเงาะ

“เงาะน้อยเงาะใหญ่ไปคึกคัก
เดินโลดลากเลือกเหลือกตา
จ๊ับ จ๊ับ บัง บัง ประดังเสียง
กวัดแกว่งบอเลาเป่าลูกลอย

อีกทีกลื่อนลั่นสนั่นป่า
ตบขาเขย่งเก้งกอย นอย นอย นอย...
ดังแผ่นดินจะเอียงทรุดต้อย
ถูกนกตกผลอยแย่งกันพรุ นอย นอย นอย...”

ตัวหนังสือสวยงามเขียนอย่างมีระเบียบ ปรากฏอยู่บนกระดานดำ นักเรียนชายและหญิง
ตัวน้อยๆ กำลังก้มหน้าก้มตาเขียนลงสมุด เอกชัย ก็เป็นหนึ่งในจำนวนนักเรียนเหล่านั้น

เวลาผ่านไปประมาณยี่สิบนาที ครูอารีเดินมาหยุดอยู่หน้าห้อง หยิบชอล์กสีขาว
กับสีแดง มาวาดรูปคนลักษณะอ้วนเตี้ย ผมหยิก ตาโต ปากหนา แล้วใช้สีแดงระบายสี
ผ้านุ่ง ไม่ใส่เสื้อ สวมพวงมาลัยที่คอ ข้อมือ และข้อเท้า ถือไม้ยาวๆ

“ใครเคยเห็นคนที่มีรูปร่างอย่างนี้บ้าง” ครูถาม เว้นระยะให้นักเรียนตอบ ไม่มีใคร
ยกมือ ครูจึงอธิบายต่อ

“คนที่มีรูปร่าง หน้าตา ลักษณะอย่างนี้จริงๆ นะ เขาอยู่ทางภาคใต้ เรียกตัวเอง
ว่า เงาะ เพลงที่ครูให้นักเรียนคัดเมื่อีกี่นี้ เป็นเพลงที่กล่าวถึงความดีใจ ความสนุกสนาน
รื่นเริงของพวกเขา เอาละ ครูจะอ่านเนื้อเพลง และร้องให้ฟัง นักเรียนอ่านและร้องตาม
ครูนะค่ะ” ครูอธิบายเสร็จจึงอ่านให้ฟังประโยคละวรรค นักเรียนอ่านตาม

เอกชัย ยกมือขึ้น

“มีอะไรหรือ เอกชัย” ครูถาม

“ผมสงสัยคำบางคำ ครับครู”

“คำไหนบ้าง”

“คำว่า บอเลา กับคำว่า เก้งกอย แปลว่าอะไร ครับ”

“เอาละ ครูจะเล่าเรื่องราว ความเป็นมาของเพลงให้ฟังก่อนดีมั๊ย แล้วเดี๋ยวเราจะ
รู้พร้อมๆ กันว่า คำที่เอกชัยสงสัยมีความหมายว่าอย่างไร” ครูพูด

“ดีครับ ดีค่ะ” นักเรียนตอบเกือบจะพร้อมกัน

“เพลงนี้เกิดขึ้นจากเนื้อเรื่องตอนหนึ่งของบทละครเรื่องเงาะป่า ซึ่งพระเจ้าอยู่หัว
รัชกาลที่ห้าทรงพระราชนิพนธ์ไว้ พระราชนิพนธ์แปลว่าแตงนะค่ะ พุดง่าย ๆ ก็คือ
รัชกาลที่ห้าแต่งละครเรื่องเงาะป่า ท่านเคยไปเที่ยวภาคใต้พบชาวป่าเผ่าหนึ่ง มีรูปร่าง
ลักษณะแบบนี้” ครูชี้ไปที่รูปวาดไว้บนกระดาน

“พวกนี้เรียกตัวเองว่า เงาะ อาศัยอยู่ในป่า กินเผือก กินมัน เป็นอาหาร หาของป่าและล่าสัตว์เป็นอาชีพ บอเลาเป็นอาวุธอย่างหนึ่งของพวกเงาะ ใช้สำหรับล่าสัตว์ มีลักษณะคล้ายๆ ไม้ซาง มีลูกดอกอาบยาพิษ ใส่ทางปลายหนึ่งแล้วเป่าอีกทางหนึ่ง ลูกดอกจะวิ่งออกทางปลายอีกข้างหนึ่งพุ่งตรงสู่จุดหมาย นึกภาพออกมั๊ยคะ” ครูอธิบาย พร้อมทั้งซักถามความเข้าใจ เอกชัยยกมือ ตอบว่า

“เข้าใจครับ ผมเคยทำไม้ซางเล่น ลูกดอกของผมใช้เข็มทำ ผมเป่าปลาเข็มในคลองหน้าบ้าน ยังถูกแม่ดูและคาดโทษไว้”

“เธอถูกแม่คาดโทษว่าอย่างไร” ครูถาม

“แม่บอกว่า ที่หลังอย่าทำแบบนี้อีก ปลาเข็มกินไม่ได้ ตัวเล็กมาก ผมฆ่ามัน เพื่อความสนุกสนาน เท่ากับผมทำบาป ไปเบียดเบียนสัตว์ ถ้าเกิดผมเป่าพลาดไปถูกตาน้องหรือคนอื่น จะเกิดความเดือดร้อนมากครับ”

“อ้อ ถูกต้อง” ครูสรุป

ครูอธิบายเนื้อเพลง กล่าวถึงพวกเงาะแสดงความสนุกสนานครึกครื้นกระโดดโลดเต้นไปในป่า ส่งเสียงอึกทึกครึกโครมเปรียบดังแผ่นดินจะทรุด พร้อมทั้งกวัดแกว่งอาวุธคู่กายไปด้วย เงาะพวกนี้เวลาจะไปไหนมักจะนำอาวุธติดตัวไปด้วยเสมอ ด้วยความคะนองเจอสัตว์ใดก็จะกัดหรือเป่าอาวุธใส่ ในเนื้อเพลง พวกเขาเป่าบอเลาถูกนกตกลงมลาย แล้วก็วิ่งกรูเข้าแย่งกันเก็บ เป็นที่สนุกสนาน

“นักเรียนทราบเรื่องราวของเพลงมาสมควรแล้ว คราวนี้เรามาร้องเพลงพร้อมๆ กันดีมั๊ย เอาละร้องตามทีละวรรคนะ” ครูอารีร้องแล้วให้นักเรียนร้องตามพร้อมทั้งปรบมือให้จังหวะ ทำให้นักเรียนสนุกสนานมาก

“เราลองมาทำท่าเลียนแบบพวกเงาะกันมัย”

“ดีครับ ดีค่ะ” นักเรียนแข่งกันตอบ

“ครูครับ ผมยังไม่ทราบชื่อเพลงเลยครับ ว่าชื่อเพลงอะไร” จักรพงษ์ถามขึ้น

“ขอโทษ ครูลืมไป มัวแต่เล่าเรื่องราวเพลินไปหน่อย เพลงนี้ชื่อเพลงกราวเงาะค่ะ ครูอธิบายท่าทางที่จะเต้น คือ เต้นแยกขาทีละข้าง ซ้ายหนึ่งครั้ง ขวาหนึ่งครั้ง ให้เข้าจังหวะ เอาไม้บรรทัดมาถือกวัดแกว่งสมมุติว่าเป็นบอเลา การเดินไปกระโดดไป เรียกว่า เขย่งแก๊งกอย นักเรียนหลายคนร้อง อ้อ พักหน้าหงิกหงัก พอดีหมดเวลา ครูสั่งว่าให้ไปคิดท่าเต้นตามความพอใจ ใครจะใช้ท่าทางอย่างไรก็ได้ ให้จับกลุ่มกันแล้ว ชัวโมงหน้ามาแสดงให้ครูและเพื่อนในห้องดู

เอกชัยกลับถึงบ้าน เขาเล่าให้แม่ฟังตลอดจนงานที่ครูอาร์สั่ง แม่บอกว่าให้ทำงานบ้านตามหน้าที่เสร็จเรียบร้อยก่อนแล้วไปซ้อมได้ เขาดีใจ รีบกวาดบ้าน ถูบ้าน ล้างจานซาม แล้วจึงออกมานั่งที่โต๊ะไม้ไผ่หลังบ้าน เพื่อคิดท่าทางเพลงกราวเงาะเตรียมไว้แสดงคราวหน้า

ขณะที่เขากำลังเต้นหยองแหงตามเนื้อเพลงอยู่นั้น จี๊บบาง ซึ่งเป็นเพื่อนบ้าน ผ่านมาเห็น

“ทำอะไรอยู่หรือ เอก”

“หัดเต้นเพลงกราวเงาะ ครับ”

“ชอบเต้นอย่างนี้ ช่วงปิดเทอมใหญ่ไปหัดเรียนที่วิทยาลัยนาฏศิลป์กรุงเทพสิเอก”

จี๊บบางบอก

“อยู่ที่ไหนล่ะพี่ เขาสอนพวกเด็กอย่างผมด้วยหรือครับ” เอกชัยถาม

“อยู่ที่สนามหลวงติดกับโรงละครแห่งชาติ ช่วงปิดภาคเรียนฤดูร้อนเขาจะเปิดสอนคนภายนอก มีหลายอย่างให้เลือกเรียน ดนตรีไทย ละคร บัลเลต์ แล้วก็โขน อย่างเอกคงต้องเรียนโขน เพราะที่เห็นพวกที่เรียนโขน เต้นเพลงกราวเงาะ เหมือนที่เอก กำลังหัดร้องและเต้นนี่แหละ” จี๊บบางอธิบายให้เอกชัยฟัง แล้วว่าถ้าใกล้เวลานั้นจะมาบอกข่าวอีกครั้งหนึ่ง เอกชัยพยักหน้ากล่าวขอบคุณ

“พี่ครับ ค่าเล่าเรียนเท่าไรครับ” เอกชัยตะโกนถามเพราะเห็นจี๊บบางเดินคล้อยไป

“ห้าร้อยบาท” จี๊บบางหยุดเดินหันมาตอบ

เอกชัยสนใจที่จะไปเรียนพิเศษตามที่จี๊บบางแนะนำ เขากะตือรือร้นเสมอกับสิ่งแปลกๆ ใหม่ๆ โดยเฉพาะเรื่องการร้องรำทำเพลง ที่เป็นเอกลักษณ์ของไทย

เอกชัยนำเรื่องการเรียนพิเศษภาคฤดูร้อนไปปรึกษากับแม่ แม่ไม่ขัดข้องที่เขาจะไปเรียน แต่มีปัญหา นิดหน่อยเรื่องเงิน เพราะแม่ของเอกชัย มีอาชีพขายดอกไม้และพวงมาลัย อยู่ที่ตลาดปากซอย รายได้ไม่มากนัก สำหรับสามชีวิตซึ่งต้องเลี้ยงดู เธอมีลูกสองคน เอกชัยและน้องสาววัยสี่ขวบ เพราะสามีของเธอเสียชีวิตแล้ว เอกชัยภูมิใจในตัวแม่มาก ขยันทำมาหากิน เพื่อลูก ดูแลเอาใจใส่อบรมเขาและน้องให้เป็นเด็กดีมีคุณภาพ ไม่สร้างปัญหาให้สังคมครอบครัวนี้จึงมีความเป็นอยู่ที่อบอุ่นมาก

โรงเรียนหยุด เอกชัยไปช่วยแม่ขายดอกไม้ที่ตลาด เขาเดินออกมาด้านหลังตลาด เห็นที่ว่างหลังตลาดมีร้านค้าแผงลอยมากมาย เขาจึงกลับไปถามแม่ว่า

“แม่ที่หลังตลาด มีร้านค้ามากมาย เขาขายอะไรกันครับ”

“เขามีตลาดนัดทุกวันเสาร์ แม่ค้าหน้าของมาขายเยอะแยะ” แม่ตอบ

“ถ้าผมจะขายของบ้างละแม่ ได้มั๊ย”

“จะขายอะไรละ”

“น้ำแข็ง น้ำหวานครับ แม่ช่วยสั่งของให้หน่อยนะแม่นะ”

“ตามใจ ถ้าเอกคิดว่าทำได้ เดี่ยวแม่จะไปเลือกที่สำหรับวางโต๊ะขายของให้”

วันนี้เป็นวันหยุด เอกชัยตื่นแต่เช้า เก็บกวาดบ้าน ซักเสื้อผ้า เสร็จแล้วเขาจึงไปจัดเตรียมอุปกรณ์ขายของ เช่น ถังพลาสติก ยางรัด หลอดดูด ตะกร้าใส่เศษสตางค์สำหรับไว้ทอน

สิบโมงเช้าร้านค้าต่างๆ เริ่มทยอยมาตั้ง มีสินค้าหลายอย่าง เช่น เสื้อผ้า รองเท้า ของเด็กเล่น อาหารสด อาหารแห้ง ตลอดจนอาหารสำเร็จรูปจำพวกแกง ขนมหวาน มากมาย

ผู้คนเริ่มจับจ่ายสินค้าตามความต้องการ นัดนี้เป็นนัดต้นเดือน คนมาซื้อของมาก ตลาดนัดจึงดูคึกคัก เอกชัยขายสินค้าของเขาด้วยท่าทางคล่องแคล่ว อ้อยน้องสาว

ของเขา คอยช่วยหยิบโน่นหยิบนี้ส่งให้ ลูกค้าหลายคนยิ้มอย่างเอ็นดู แม่กลับเข้าไปใน
ตลาด เพื่อร้อยมาลัยขายในรอบบ่าย นานๆ แม่จะชะเง้อมองดูเด็กทั้งสอง

บริเวณตลาดนัด ขณะนี้สอง
ปากเต็มไปด้วยร้านค้า แต่ละร้านทาง
ร่มหลากสี สวยงามดี ใหม่บ้าง เก่าบ้าง
สลับกัน มองดูคล้ายสีของลูกกวาด
ข้างๆ ร้านของเอกชัยมีร้านขายข้าวแกง
มาตั้ง ช่างเหมาะเจาะอะไรเช่นนั้น

“เออ เหมาะดี ป้าขายข้าวแกง
หนูขายน้ำแข็ง คนกินจะได้ไม่ต้องไป
ซื้อในตลาด” แม่ค้าข้าวแกงพูด

การค้าขายจะขายดีหรือไม่ดี
ขึ้นอยู่กับทำเลด้วย ทำเลคือสถานที่ที่
เราจะตั้งร้านค้า ถ้าสถานที่เหมาะสม
เป็นทางผ่านของผู้คน การค้าขายก็จะ
ขายดีกว่าไปตั้งร้านอยู่ในที่อับ หรือลับตาคน ร้านของเอกชัยอยู่ในทำเลดี จึงขายดีขาย
คล่อง และยังผู้ขายเป็นเด็กด้วย จึงได้คะแนนความสงสารจากผู้ซื้ออีกต่างหาก ใครเห็น
ก็ช่วยอุดหนุน

เอกชัยบริการลูกค้าของเขา ด้วยความสุภาพ อ่อนน้อม เขาสามารถนำความรู้
วิชาเลขในใจ การรับเงิน ทอนเงิน

ข้อสำคัญอีกประการหนึ่งที่เอกชัยคิดเงินคล่อง คือเขาเคยช่วยแม่ขายของตั้งแต่อายุห้าขวบ เขาจึงคุ้นเคยกับการรับเงิน ทอนเงินมาตั้งแต่ยังไม่เข้าโรงเรียน เมื่อได้
เรียนรู้จากการปฏิบัติ ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้น

เอกชัยนำเงินเก็บใส่กระเป๋ากางเกง ใช้อย่างระมัดระวังแน่นก้นหล่นหาย เขาคิด
คร่ำๆ ว่า ได้กำไรไม่ต่ำกว่าร้อย เขาจัดแจงเก็บร้าน พาน้องเดินไปหาแม่และนำเงินให้แม่

“เหนียวรีเปลา เอก”

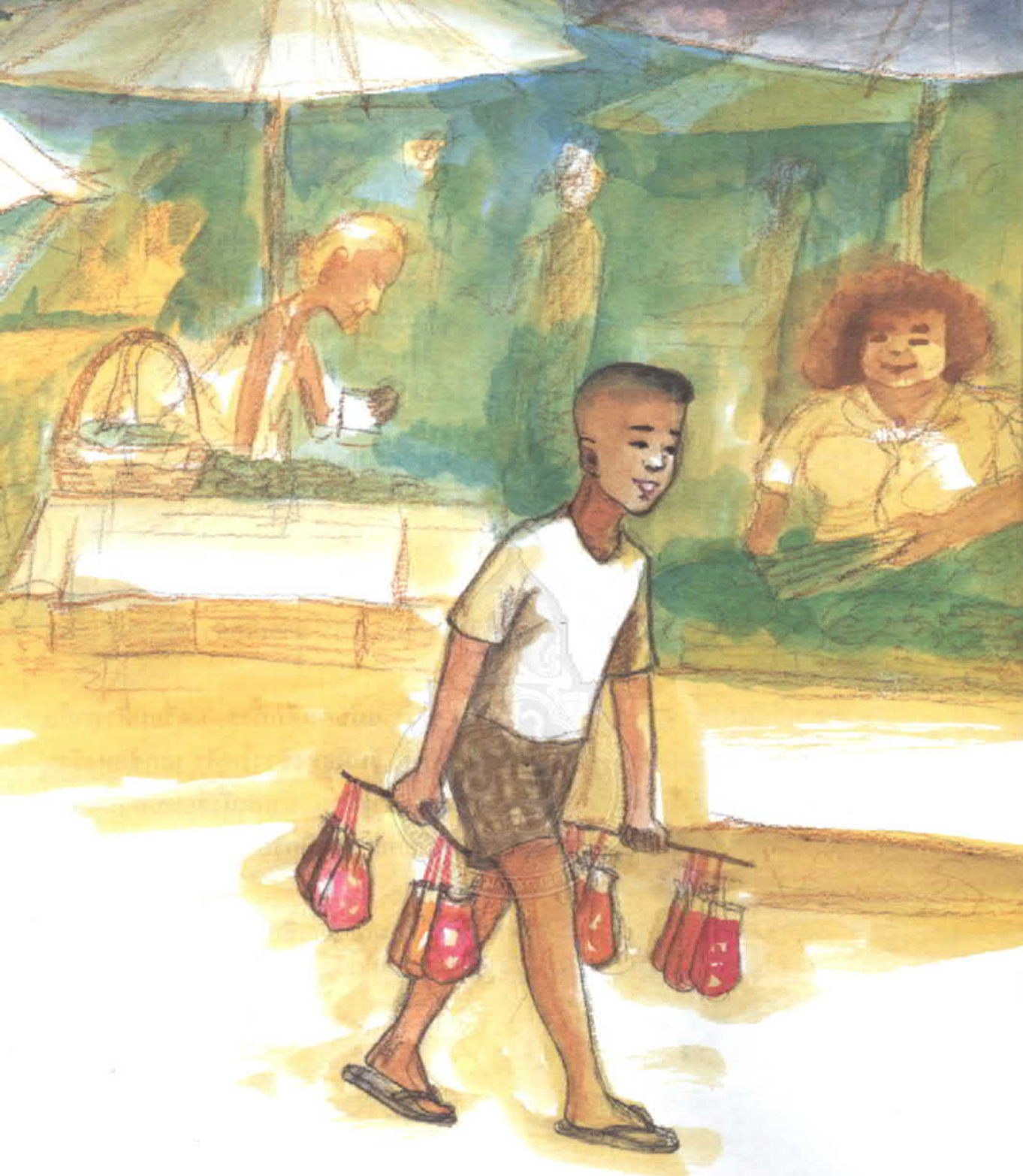
“ไม่หรอกแม่ สนุกดี”

แม่ของเอกชัยขายของหมดแล้วเช่นกัน เอกชัยช่วยแม่เก็บร้าน อ้อยก็ช่วยบ้าง
ตามกำลังที่จะช่วยได้

“พาน้องไปเดินเที่ยวตลาดซี เตียวแม่จะเดินตามไป” แม่พูด

“ไม่เป็นไรหรอกครับแม่ ผมช่วยแม่เก็บของก่อน เตียวค่อยเดินไปพร้อมๆ กัน”
เอกชัยตอบ

“ไม่ต้องหรรยกเอก ฟาน้องไปเถอะ หนูเหนื่อยจากการขายของแล้ว กระป๋องน้ำนี้
มันหนัก เติ๋ยวแม่ยกไปเททิ้งหลังตลาดเอง” แม่พยักหน้าให้เอกชัยฟาน้องไปเดินเล่นที่
ตลาดนัด พร้อมทั้งหยิบเงินจากกระเป๋าเสื้อยี่สิบบาทให้เอกชัย และอีกสิบบาทให้อ้อย

ดูตุ๊กตา เอกชัยชอบดูรถกับหุ่นยนต์

“สวยจังเลย พี่เอก ตู๊กตาตัวนี้ ก็บาท” อ้อยถาม

“จ้ะ ตั้งสามสิบเก้าบาท แพงจัง” เอกชัยบอกอ้อย เพราะเห็นราคาที่ติดไว้

“ถ้าบ้านเรารวยกว่านี้ก็ดีนะพี่เอก แม่คงซื้อตุ๊กตาให้อ้อยเล่นแน่ๆ เลย”

“เอาไว้พี่โตกว่านี้ มึงงานทำได้เงินมากๆ พี่จะซื้อให้อ้อยสักสองสามตัวนะ”

“โอ้โฮจริงหรือพี่เอก แล้วอีกนานมั๊ยละ”

“ก็คงอีกซักสิบปีมั้ง”

“พอดีอ้อยโต ตู๊กตาตัวนี้ มันก็คงเป็นของคนอื่นไปแล้ว”

“อย่าคิดมากเกินไป เราก็คือของเล่นบ้างแล้วที่บ้านนะ ถ้าเราัว้อยากได้ของที่เราไม่

“ไม่เอาก็ไม่เอา ไปดูอย่างอื่นกันดีกว่า”

เอกชัยจึงมืออ้อยเดินต่อไป ผ่านมาที่ร้านขายรองเท้า ขายเสื้อผ้า และสินค้าอื่นๆ

เมื่อกลับถึงบ้าน เอกชัยและอ้อยพากันอาบน้ำ แม่ของเด็กทั้งสองเตรียมตัวทำกับ

“อ้อย อ้อย มาร้องเพลงกับพี่ดีกว่า”

“ร้องเพลงอะไร” อ้อยวิ่งออกมาจากในบ้าน ตามเอกชัยเสียงดัง

“เพลงกราวเงาะ ที่ครวก่อนพี่เคยร้องไง”

“จำไม่ได้แล้ว ร้องให้ฟังใหม่สิ”

“จึ้นนังตรงนั เดียวฟังฟักีแล้วกัน”

เอกชัยจึงนำเนื้อเพลงแต่ละวรรคมาตีความหมายและคิดท่าทางเอง ซึ่งเขาแยก
แยะคร่าวๆ ดังนี้

“เงาะน้อยเงาะใหญ่ไปคึกคึก

- วังซอยเท้าเรียงแถวสองแถว แถวละ
สามคน การซอยเท้าแบะเข้าออกไป

อีกทีกเลื่อนลั่นสนั่นป่า

- วังสวนกัน กระทืบเท้าสองครั้ง

เดินโลดลากเลือกเหลือกตา

- กระโดดยกขาสูงสลับกันหนึ่งสอง ทำ
ตาเหลือกมือซ้ายป้องหน้ามือขวายก
ขึ้นสูงระดับข้างหู

ตบขาเขย่งแก๊งกอย นอย ๆ ๆ ๆ -

ตบมือลงที่หน้าขาสลับกัน กระโดด
เขย่งเท้าไปด้วย

จ๊ับ จ๊ับ ปัง ปัง ประดังเสียง

- กระทืบเท้าสองครั้ง เคี้ยวปากจ๊ับๆ

ดังแผ่นดินจะเอียงทรุดต้อย

- เอียงตัวไปทางซ้ายและขวา มือทั้งสอง
ไขว้หลังไว้

กวัดแกว่งบอเลาเป่าลูกลอย

- หมุนข้อมือขวา (ถ้ามีไม้ไผ่เล็กๆ ก็
ควงไม้) ยกมือทำท่าเป่าลูกดอก

ถูกนกตกผลอยแย่งกันพรุ

- วังวนรอบเป็นวงกลม ร้องเฮ้พร้อมกัน
แล้ววิ่งเข้าหากันเป็นวงกลม ก้มลงทำ
ท่าเก็บของ

นอย ๆ ๆ ๆ

- ย่ำถอยออกนอกวงกลม ย่ำเท้าเรียง
แถวสองแถวเหมือนตอนแรก

เอกชัยไปโรงเรียนแต่เช้า เขาชวนเพื่อนๆ กลุ่มเดียวกันมานำทำทางที่เขา
คิดมา และแสดงทำให้เพื่อนๆ ดู ทุกคนเห็นด้วยกับทำเดินของเอกชัยเหมาะสมดี และไม่
ยากเกินไป พวกเขาสามารถทำตามได้ เด็กๆ ซ้อมเต้นและร้องเพลงกันจนจำทำทางได้
ต่างนัดหมายกันว่าเมื่อถึงชั่วโมงเรียน คุณครูให้ออกมาแสดง พวกเขาจะแสดงกันอย่าง
สุดฝีมือ

ชั่วโมงนี้เป็นชั่วโมงเรียนวิชาสร้างเสริมลักษณะนิสัยที่เอกชัยรอคอย ครูอาร์เข้า
สอน นักเรียนบอกทำความเคารพ

“นักเรียน เตรียมตัว ทำความเคารพ” หัวหน้าชั้นบอก นักเรียนทุกคนทั้งชาย
หญิงพนมมือ ก้มกราบไม่แบบมีอบนโตะเรียน กล่าวพร้อมกันว่า

“สวัสดีครับ สวัสดีค่ะ”

“สวัสดีจะ เป็นไง วันนี้เตรียมตัวกันมารีเปล่า ที่ครูสั่งงานไว้คร่าวที่แล้วนะ”

“เตรียมมาครับ” เอกชัยตอบดังฟังชัด

“ดีมาก จ้ะ เพื่อให้ไม่ให้เสียเวลาเราเริ่มแสดงกันเลยนะ”

เอกชัยและเพื่อนๆ ทั้งกลุ่มลุกขึ้นยืนตรง พูดพร้อมกันว่า ผมพร้อมครับ เด็กๆ
ออกมายืนหน้าห้องแนะนำตัวทีละคน เอกชัยบอกให้เพื่อนๆ ในห้องช่วยกันร้องเพลงและ
ปรบมือให้จังหวะด้วย เขาสั่งเพื่อนในกลุ่มจัดแถวตามที่ชักซ้อมกันไว้

“หนึ่ง สอง สาม” เอกชัยนับเพื่อให้สัญญาณ ทุกคนแสดงตามที่ตกลงกันไว้
เพื่อนๆ ให้ความร่วมมือช่วยกันร้องเพลงเสียงดัง สนุกสนาน ครูอาร์ปรบมือกำกับจังหวะ
เสียงปรบมืองดกราว เมื่อเด็กกลุ่มนี้แสดงจบลง เด็กๆ ในห้องฮือฮา ครูอาร์ยิ้มกล่าวคำ
ชมเชยว่า

“แสดงได้ดีมาก ไปแอบซ้อมกันเมื่อไหร่จะ ใครเป็นคนต้นคิดทำทางล่ะ”

“เอกชัย เขาเป็นคนคิดครับครู” เด็กคนหนึ่งตอบ

“เปล่าครับ ผมคิดเป็นบางท่า เพื่อนๆ ในกลุ่มช่วยกันคิดด้วยครับ” เอกชัยถ่อมตัว

“ใช้ได้ ใช้ได้ แสดงว่ากลุ่มของเธอมี่ความสามัคคีกันดี งานจึงออกมาดีและ
เรียบร้อย พวกเราช่วยกันปรบมืออีกครั้ง”

เวลาผ่านไป จนถึงการปิดภาคเรียน เอกชัยใช้เวลาช่วงปิดเรียนให้เป็นประโยชน์
วันธรรมดา เขาจะไปช่วยแม่เด็ดก้านมะลิที่ตลาด และเขายังรับหนังสือพิมพ์มาขายอีกด้วย
วันเสาร์เขาจะไปขายเครื่องดื่มที่ตลาดนัด พอถึงวันเปิดเรียน เอกชัยเก็บเงินได้ประมาณสาม
ร้อยบาท เขาฝากแม่ไว้ เพื่อให้แม่พาไปสมัครเรียนพิเศษที่วิทยาลัยนาฏศิลป์ กรุงเทพฯ

ถึงวันสมัครเรียน เอกชัย
และกลุ่มพีจิบแจงมาถึงวิทยาลัย
แต่เช้า ที่นี้เอกชัยรู้สึกแปลกตา
แปลกใจ หลายๆ อย่าง เช่น
บริเวณรอบวิทยาลัย ปลุกต้นไม้
ไทยหลายชนิด มีทั้งพิกุล จำปี
สายหยุด ดอกแก้ว ลั่นทมสีขาว
รายล้อมอยู่ หน้าตัวตึกอำนวยการมีโบสถ์
หลังใหญ่สูงตระหง่าน สวยงามมาก มี
บันไดอิฐปูกระเบื้องเรียบมันตลอดไปจนถึง
ลานกว้างรอบๆตัวโบสถ์ บนลานกว้างนี้มีดอก
พิกุลร่วงหล่นอยู่ส่งกลิ่นหอมอบอวล ถัดขึ้นไป
อีกชั้นหนึ่งมีบันไดขึ้นไปประมาณห้าชั้นถึงตัว
โบสถ์ ภายในประดิษฐานพระพุทธรูปองค์ใหญ่
เอกชัยไม่เห็นพระพุทธรูป เพราะยังไม่เปิดประตู
โบสถ์ เมื่อถึงวันสำคัญทางศาสนา นัก-
เรียนของวิทยาลัยนาฏศิลป์แห่งนี้จะมา
ทำพิธีสวดมนต์ไหว้พระ หรือเวียนเทียนกัน จิบแจงเรียน
อยู่ที่นี้ เธอเล่าให้เอกชัยฟังว่า

“สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น ที่นี้เรียกว่า วังหน้า
เป็นที่อยู่ของเจ้านายเชื้อพระวงศ์”

“มีวังหน้า แล้วมีวังหลังมั๊ยครับ”

“มีสิ วังหลังอยู่ฝั่งโน้น” จิบแจงชี้มือไปทางฝั่งโรงพยาบาลศิริราช

“เป็นที่อยู่ของเจ้านายอีกหรือพี่”

“ใช่ แต่เดี๋ยวนี้ เป็นโรงพยาบาลศิริราชแล้ว”

ลงจากโบสถ์ พี่จิบแจงพาเดินไปอีกด้าน เอกชัยเห็นรูปปั้นพระพิฆเนศวร เขา
แปลกใจที่รูปปั้นนั้นมีศีรษะเป็นช้าง

“พี่จิบแจงครับ ทำไมรูปปั้นนั้นมีหัวเป็นช้างล่ะครับ”

“นั่นคือ พระพิฆเนศวร เทพแห่งศิลปะการละคร เป็นครูที่พวกเราเคารพมาก
ไหว้ชะ”

จิบแจงพาเด็กทั้งหมดเดินอ้อมมาทางข้างหลังเดินทะลุเรือนโขน ซึ่งจะเป็นสถาน

ที่ที่จะเรียนกัน การเรียนที่นี่ไม่ว่าจะเป็นการเรียนถาวรหรืออบรมชั่วคราว ก่อนเรียน
ต้องทำพิธีไหว้ครูทุกครั้งและทุกคน โดยจะเลือกวันพฤหัสบดีเป็นวันไหว้ครู นักเรียน
ต้องเตรียม ดอกบัวสามดอก รูปเทียนคนละชุด จีบแจงพาเอกชัยและเด็กๆที่มาเรียน
ด้วยกันไปพลัดเปลี่ยนผ้าโจงกระเบนสีแดงเพื่อเตรียมตัวเข้าพิธีไหว้ครู การเรียนที่นี่มี
ธรรมเนียมคือผู้เรียนและผู้สอนต้องนุ่งผ้าแดง

เอกชัยถูกจัดให้นั่งแถวเรียงหนึ่ง บนเวทีโตะหมูปูชา พระพุทธรูป และอีกโตะถัดมาเรียกว่าโตะหมูปูชาพระ มีหัวพ่อแก่ ซึ่งเป็นหัวครูสูงสุด ลักษณะเป็นหัวของฤาษี ลงรักปิดทอง และมีหัวครูต่างๆ อีก เช่น พระอิศวร พระนารายณ์ พระพิฆเนศวร พระพิราพ เป็นต้น แต่ละโตะมีดอกไม้จัดใส่แจกันบูชาสวยงาม ส่งกลิ่นหอมอบอวล คุณครูบอกให้นั่งเรียบร้อยจะเริ่มพิธีแล้ว

ในพิธีไหว้ครูนี้ มีอาจารย์ทางนาฏศิลป์ท่านหนึ่งมาเป็นประธาน ท่านจะกล่าวนำคำไหว้ครูซึ่งเป็นคาถาหรือภาษาบาลี และคำแปลภาษาไทยด้วย

หัวหน้านักเรียนกล่าวนำให้แสดงความเคารพพร้อมกัน “นักเรียน กราบ” ทุกคนก็กราบพร้อมเพรียงกัน เมื่อพิธีไหว้ครูเสร็จเรียบร้อย ครูโชนจะมารับตัวเด็กผู้ชายแยกไป กลุ่มเด็กผู้หญิง อาจารย์จะเลือกตัวว่าใครจะเหมาะเป็นละครพระหรือละครนาง สำหรับนักเรียนที่มาเรียนดนตรีไทย บัลเลต์ ก็จะมีครูประจำวิชามารับตัวแยกไปดูสถานที่ที่จะใช้เรียน

เอกชัยอยู่ในกลุ่มโชน เขายังไม่เคยผ่านการเรียนทางด้านนี้มาก่อนจึงถูกจัดให้อยู่ในกลุ่มเด็กใหม่ อีกพวกหนึ่งเคยเรียนมาแล้วจึงแยกฝึกอีกด้านหนึ่ง ครูโชนมีสองชุดๆ หนึ่งฝึกโชนยักษ์ อีกชุดหนึ่งฝึกโชนลิง เอกชัยตัวเล็ก รูปร่างไม่ล่ำสันจึงถูกฝึกเป็นโชนลิง ซึ่งเขาพอใจมาก เขาบอกว่าลิงเป็นพวกพระเอกคือพระรามนั่นเอง

“เฮ้! นักเรียนมาเข้าแถวตรงนี้” เสียงครูโชนดังฟังชัด บอกลักษณะความเข้มแข็ง เด็ดขาด

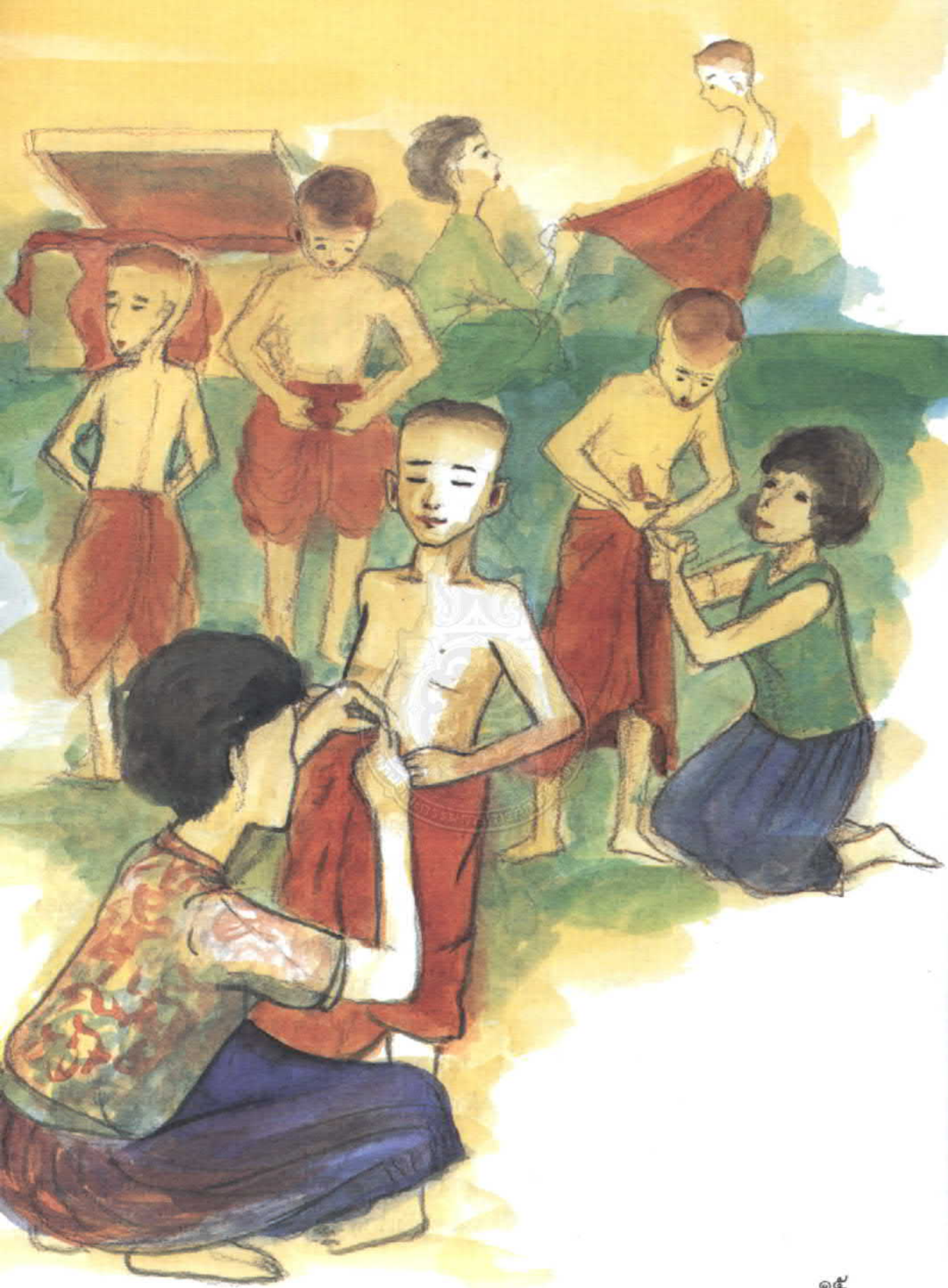
“วันนี้พวกเรายังไม่คุ้นเคยกัน แต่อีกหน่อยก็จะรู้จักไปเอง เวลาเรียนขอให้ตั้งใจนะ ถ้าเรามีความสนใจ มีความรักในการเรียน เราก็จะทำได้” ครูอธิบาย

“เฮ้! เรามาลองย่ำเท้ากันหน่อย เป็นการอุ่นร่างกาย”

“ครูครับต้องถอดถุงเท้าหรือเปล่าครับครู” เด็กคนหนึ่งถามขึ้น

“ถอดสิ ถอดถุงเท้า รองเท้าทุกคนนะครับ ที่นี่เราเคารพสถานที่ ครูบาอาจารย์ และกันสั่นหกล้มด้วย”

ในสัปดาห์แรกของการเรียนจะฝึกการย่อเท้า การยกขาให้ได้จิ้งหว่า ใช้มือตีหน้าขาขณะเดินเป็นการกระทบจิ้งหว่าเพื่อให้เกิดความคล่องและชำนาญ

สัปดาห์ต่อมา ฝึกการทรงตัว การยืนท่าโขนทั้งยักษ์และลิง เวลาตั้งท่าขาจะต้องกาง ๑๘๐ องศา ขั้นตอนนี้ นักเรียนต้องมีความอดทน บางคนร้องไห้ก็มี

การถีบเหลี่ยม ครูจะให้เด็กยืนเอาหลังแนบเสา มือทั้งสองโอบเสาไว้ทางด้านหลัง กางขาทั้งสองออก ครูจะค่อยๆ ใช้ขาทั้งสองของครูถีบยันขาระหว่างเข่าด้านในของเด็กพร้อมๆ กันสองข้าง ขาและเข่าจะตึง เวลาเดินจะได้ทำที่สวยงามมาก ระหว่างที่มีการถีบเหลี่ยมนี้ เด็กๆ ต้องใช้น้ำมนต์ดกกล้ำมเนื้อบ้างจะช่วยบรรเทาความเจ็บปวด และค่อยคลายหายไปในที่สุด

ระยะหลังๆ เด็กๆ สนุกสนานกับการเรียนโขนมาก เขาเดินคล่องขึ้น รู้จิ้งหว่า กระทุ้ง ประ หรือลักคองและอีกหลายท่า เมื่อครูสั่งเขาสามารถทำตามได้อย่างพร้อมเพรียง

กัน เด็กหลายคนดีลังกาได้ ทำท่าคันแล้วเกาเหมือนหนูนาค หรือลิงต่างๆ ในเวลาเล่นโซน
เอกชัยชอบทำทางเหล่านี้นมาก เขากลับมาเล่าให้แม่ฟังเสมอ ก่อนจบหลักสูตรการอบรม
ครูสั่งให้ทุกคนมาเรียนอย่าขาด เพราะครูจะฝึกการแสดงที่เราจะใช้แสดงวันปิดการอบรม
ครูบอกว่าพวกใหม่รุ่นเดียวกับเอกชัย ครูจะให้เล่นเพลงกราวเงาะ พวกเก่าที่เคยเรียนมา
แล้ว จะให้เล่นโซน ตอน หนุมานจองถนน

เอกชัยตื่นเต้นมาก เขามุ่งหวังที่จะมาอบรมที่นี่ ก็เพราะมีแรงบันดาลใจจากเพลง
กราวเงาะที่เคยเรียนมาจากโรงเรียนของเขา แต่เขายังเต้นไม่เป็น ทำทางก็ยังไม่สวย
คราวนี้เป็นจริงดังที่พี่จ๊อบแจ้งบอกไว้ เขาจึงกระตือรือร้นตั้งใจมาเรียนและฝึกซ้อมไม่เคย
ขาด

“แม่ แม่ครับ วันที่ ๒๙ เมษายน แม่ไปดูผมแสดงนะ”

“แสดงอะไรล่ะ”

“แสดงการรำเพลงกราวเงาะครับ ผมอยู่คู่หน้าเลยนะแม่”

“แล้วต้องเตรียมอะไรบ้าง พวกเครื่องแต่งตัว เสื้อผ้าอะไร”

“ไม่ต้องหรอกครับ ครูเขาแต่งตัวให้ แต่งหน้าให้ด้วย อ้อ มีเหมือนกัน ครูให้ทำ พวงมาลัยดอกไม้สีแดง ไว้สวมคอ ข้อมือ ข้อเท้า”

“โอ้ย ไม่เป็นไร แม่ร้อยให้ แม่ร้อยขายอยู่ทุกวันแล้ว”

“แม่ต้องไปดูให้ได้นะแม่ พาอ้อยไปด้วย”

แม่รับคำ อ้อยดีใจกระโดดโลดเต้นอยู่ใกล้ๆ จีบแจงก็แสดง เชอแสดงชุดแรกคือ รำอวยพร เป็นเด็กผู้หญิงทั้งหมด นอกจากนั้นยังมีการแสดงรำอีกหลายชุด เช่น อธิษฐาน ระบายไก่อ ระบำม้า พระรามตามกวาง บัลเลต์ประกอบเพลงดอกไม้ให้คุณ การบรรเลง ดนตรีไทย มีระนาด ซอด้วง ซออู้ ขิม จะเข้ เป็นต้น จบท้ายด้วยโขนตอนหนุมานจองถนน

และวันนี้ตรงกับวันที่ ๒๙ เมษายน
เอกชัยพร้อมด้วยแม่และน้องสาวแต่งตัว
เรียบร้อย เดินทางมาวิทยาลัยนาฏศิลป์
แต่เช้า โดยมาพร้อมกับจิบแจงและพ่อ
แม่ของเธอ เมื่อหาที่จอดรถได้เรียบร้อย
เด็กๆก็แยกย้ายไปพบครูและพี่เลี้ยงของ
แต่ละคน เพื่อทำการแต่งตัว แต่งหน้า

เอกชัยไปพบครูของเขาพร้อมทั้ง
ถือพวงมาลัยไปด้วย ครูบอกให้เขาเอาพวง
มาลัยวางบนโต๊ะ แล้วไปถอดเสื้อ ครูใช้ผ้า
แดงที่เขาใส่ตอนเรียนมานุ่งให้ แต่นุ่งไม่
เหมือนโจงกระเบนธรรมดา ครูนุ่งห้อยชาย
หน้าและด้านหลังถลกขึ้นสูง แต่งหน้าทา
ปาก ทาแก้มสีแดง ทัดหูด้วยดอกไม้สีแดง
สวมพวงมาลัยที่คอ ข้อมือสองข้าง ข้อเท้า
สองข้าง ครูให้ยืมไม้ฉากคนละอัน สมมุติ
เป็นบอเลา เด็กๆแต่งตัวเสร็จแล้วพากัน
มาส่งกระแจงเอาดูตัวเอง ยืมน้อยยืมใหญ่
ไปตามๆ กัน เอกชัยเห็นหน้าตัวเองก็ยิน
ยืม เขาอดชมตัวเองไม่ได้ว่าเข้าท่าดี

จิบแจงแต่งหน้าสวย ชุดที่เธอใส่รำก็
สวย ห่มสไบสีเหลืองจำปา นุ่งผ้าโจงกระเบน
สีโศก ห้อยสังวาลย์ ใส่สร้อยคอ สร้อยข้อมือ เก้าอี้มมว้ย ประดับด้วยพวงมาลัยดอก
มะลิสด หอมชื่นใจ

เวลาแสดงเริ่มขึ้น ม่านถูกเปิดออกช้าๆ เสียงเพลงอวยพรอันไพเราะดังขึ้นแผ่วๆ
แล้วค่อยๆดังขึ้นๆ ร่างของจิบแจงและเพื่อนรำตามทำนอง เธอรำไฉ่ดงาม อ่อนช้อย
สมกับเป็นนักเรียนนาฏศิลป์ เสียงคนดูปรบมือเกรียวกราว และก็จบลง ชุดต่อๆ ไป
เตรียมตัวแล้ว ผ่านไปอีกสามสี่ชุดและกำลังจะถึงชุดกราวเงาะที่เอกชัยร่วมแสดง

ม่านเปิดช้าๆ อีกครั้งหนึ่ง เสียงทำนองเพลงกราวเงาะดังขึ้น มีเงาะน้อยๆ หน้าตา
น่ารัก น่าเอ็นดู แปดคนเรียงสองแถว ซอยเท้าออกมาจากหลังม่าน เสียงปรบมือกราว

เอกชัยอยู่คู่หน้าจริง ๆ ตามที่เขาเคยพูดให้แม่ฟัง เขาเต้นด้วยท่าทางมั่นใจ ทำได้ดังตาม
แปลกตา ถึงตอนที่เนื้อเพลงกล่าวว่าเป่าบอเลาถูกนกตกลงมา เขาเหล่านั้นก็ทำท่าเป่าไม้
ซางแล้วก็มึนกระต๊ากหัวงเหล่ลงมา พวกเขากฎเข้าไปแย่งกัน ตรงนี้คนดูชอบมาก
เสียงปรบมือดังขึ้นอีก แสงวูบวาบจากแฟลตถ่ายรูปเกิดขึ้นครั้งแล้วครั้งเล่า และการ
แสดงชุดนี้ก็จบลงพร้อมทั้งเสียงปรบมือดังกระหึ่ม

เอกชัยออกทางหลังมานลงเวที่มาหาแม่ เขาเห็นแม่ยืนยิ้มหน้าตาคลออยู่กับน้อง
"ผมเดินดีมีแม่"

"ดีลูก น่ารักมาก"

"อ้อยชอบ พี่เอกสอนให้บ้างนะ"

"กลับไปนี่พี่จะสอนให้"

สามชีวิตแม่ลูกเดินโอบไหล่โดยผู้เป็นแม่โอบลูกทั้งสองไว้ เดินไปตามทางเบื้องหน้า
จุดหมายปลายทางของคนทั้งสามยังมีอีกมากมาย ตราบใดที่ยังมีลมหายใจ ขอเพียงมี
ความพยายามที่จะก้าวเดินที่จะต่อสู้ สักวันหนึ่งเขาจะถึงที่หมาย ถึงเส้นชัยด้วยพลกำลัง
สติปัญญาของตนเอง

รายชื่อคณะกรรมการจัดประกวดและตัดสินต้นฉบับหนังสืออ่านเพิ่มเติม
กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ด้านจริยศึกษา

1. อธิปไตยกรวิชาการ		ที่ปรึกษา
2. รองอธิบดีกรวิชาการ		ที่ปรึกษา
3. ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาหนังสือ		ประธาน
4. นางมาลินี	ผโลประการ	กรรมการ
5. นางสาวสมุล	รัตตากร	กรรมการ
6. นางสลวย	โรจนสโรช	กรรมการ
7. นายคมสัน	สังฆมณี	กรรมการ
8. นางกล่อมจิตต์	พลายเวช	กรรมการ
9. นางสมประสงค์	ปิ่นจินดา	กรรมการ
10. นางสาวสมพร	จารุณี	กรรมการ
11. นางสาวจินตนา	ใบกาชุย	กรรมการ
12. นางสาวจำเริญ	ให้ไทย	กรรมการ
13. นายเกริก	ยูนพันธ์	กรรมการ
14. นายปรีดา	ปัญญาจันทร์	กรรมการ
15. นางสาวพริ้มเพรา	คงธนะ	กรรมการ
16. นางเพชรภรณ์	รีรัมย์	กรรมการ
17. นางสาววีณา	อัครธรรม	กรรมการ
18. นางสาวนันท์รัตน์	เย็นสมุทร	กรรมการและเลขานุการ
19. นางวรรณิ	จันทร์ศิริ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
20. นางขวัญจิต	พิจณิก	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
21. นายศรัณย์	จันทร์คง	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ผู้เขียนและภาพประกอบ

นางปิยวดี ดිරอด
 นายปรีดา ปัญญาจันทร์

บรรณาธิการ

นางสาวนันท์รัตน์ เย็นสมุทร
 นายศรัณย์ จันทร์คง
 นางขวัญจิต พิจณิก

